

Den Husmandslob, vi skulle assistere med Laan til, maa ikke overstige 4,000 Kr.s Værdi, og saa lad vedkommende selv om det eller Kommunen eller hvem det nu er, der ordner det for ham. Eller man kunde sige: Husmandskreditforeningen har sat Grænsen ved 6,000 Kr., og saa kunde man jo blive staaende derved. Men derimod at sige, hvor mange Tdr. Land det skal være, er højt uheldigt, thi det er klart, at en Mand kan være tjent med et større Areal, en anden med et mindre, og det er sikkert, at de færreste vilde forlange for meget, thi jo større Renten bliver, desto vanskeligere er det at bestaa derved. Naar han skal begynde med bare Hænder omtrent, er det en Selvfølge, at den Mand, der skal have Ejendommen, vel vil vogte sig for at forlange den større end nødvendigt. Jeg tror altsaa, det vil være heldigt at sætte en bestemt Grænse for, hvor stor Værdien maatte være af den Ejendom, som Staten maatte tilvejebringe. Foruden det, jeg her har nævnt, er min væsentligste Indvending dernæst Maaden, hvorpaa Pengene skulle staffles til Veje, og den Forrentning, der forlanges. Der siges i § 12, at Kreditforeningen yder det første Laan, altsaa indtil Halvdelen af Ejendommens Værdi over for Staten. For at holde os til Ministerens eget Eksempel skal Kreditforeningen altsaa yde 2,000 Kr. i Laan, og Staten yder da et Laan paa 1,200 Kr., idet den vil give Forstællen imellem $\frac{9}{10}$ og $\frac{5}{10}$ af Ejendommens Brugsværdi, og den ærede Minister opgør da de aarlige Omkostninger til omtrent 120 Kr. Det findes i Anmærkningerne, Tillæg A., Sp. 2855—56. Det er for et Laan paa 3,200 Kr. en meget betydelig Forrentning. Staten giver ganske vist sine Penge til $3\frac{1}{2}$ pCt. og afdragsfrit i 45 Aar. Efter den Tid skal der svares 6 pCt., og efter 70 Aar vil da en Del af Kreditforeningslaanet, nemlig 700 Kr., være indfriet, og derefter det Laan paa 1,200 Kr., som Staten har givet, og til Rest staar saa efter 70 Aar endnu 1,300 Kr. I Beregningen har Ministeren ikke medregnet, hvad der tabes ved Salget af Kreditforeningsobligationer — der kan jo være et betydeligt Kursstab derpaa — og dernæst har den ærede Minister heller ikke medregnet, at der ved Laanets Stiftelse skal indskydes ikke saa lidt til Kreditforeningens Reserve- og Administrationsfond. Tager man alt dette med, er det en Selvfølge, at Renten vil komme op til henimod 130 Kr. Men holde vi os til det Eksempel med 3,200 Kr. som den samlede Sum, der skal sættes ind i denne Huslob, vil man se, at 4 pCt. af 3,200 Kr. er 128 Kr. aarlig, og hvis Pengene faas til $3\frac{1}{4}$ pCt., vil en

aarlig Ydelse af 4 pCt. amortisere hele Laanet i Løbet af lang fortæret Tid. I Stedet for at dette Forslag altsaa giver en 70-aarig Amortisationsstid med en Restgæld af 1,300 Kr., er det en Selvfølge, at hvis man direkte laaner dette Beløb, 3,200 Kr., ud til vedkommende til en aarlig Rente af $3\frac{1}{4}$ pCt. og en aarlig Ydelse af 4 pCt., vil Laanet være amortiseret efter omtrent 40 Aars Forløb. Det er altsaa ingen god Finansoperation for vedkommende Husmand. Hertil kommer end yderligere, at naar en Mand for at faa den Støtte, man yder ham, skal eje 800 Kr. til at begynde med, bliver der ingen fattige Folk, som saa den. Det vil for en stor Del være Gaardmands-sønner, der kunne møde med 800 Kr., der vil kun være enkelte Husmands-sønner, der kunne møde op med et saadant Beløb. Og har en Landarbejder samlet 800 Kr., behøver han virkelig ikke at gaa til Staten og bede den om at faa et Hus, thi rundt i hele Landet vil der være Folk nok, som med Glæde ville sælge Jord og bygge Hus for ham og levere ham det, naar han kan udbetale 800 Kr. og saa i øvrigt svare en Rente af $3\frac{1}{2}$ eller $3\frac{1}{4}$ pCt. Hertil behøves ikke Statens Hjælp; det eneste, Statens Hjælp behøves til — og det har den ærede Minister fremlagt Forslag til i et andet Lovforslag — er Lethed med Hensyn til Udstykningsen. Der er ikke Tvivl om, at vore Gudsejere, som ønske at faa Arbejdskraft i deres Nærhed, med største Glæde ville udlægge 4—5—6 Tdr. Land, bebygge dem, og saa sælge et saadant Hus for 4,000 Kr. til en Mand, som kunde møde op med 800 Kr. paa Lommen. Det behøvedes der ikke nogen Lovgivning som Støtte for; saa snart man lettede Udstykningen for de vedkommende, kan det gennemføres, og vil saa Staten sætte Halvdelen ind i sekundær eller 1ste Prioritet til $3\frac{1}{4}$ eller 3 pCt. Rente — som vel er det naturligeste — vil Spørgsmaalet være løst aldeles uden dette Lovforslag. Jeg tror, at der maa ganske anderledes billige Betingelser til, hvis dette Lovforslag skal virke til Nytte, og desuden har det saa mange Vanskeligheder, Forhindringer og Omkostninger, at jeg antager, at det ikke let vil ske, at nogen Landarbejder kommer og beder denne Udstykningskommission være saa venlig at skaffe ham et Hus. Naar han saa oven i Købet skal — som den ærede sidste Taler fremsførte — møde med Tegning, Overslag og Tilbud fra en Bygningskonduktor, ja, saa vil det vist være omtrent umuligt for en Landarbejder. Naar man bygger et Hus ude paa Landet, tager man et Stykke Papir og ridser op en Stue der